

ВСТУП

З переходом до нових умов діяльності, зі зміною методів господарювання, формуванням нових підприємств, орієнтованих на економіку ринкового типу, розпочався пошук ефективних елементів стратегічного менеджменту. Водночас багато вчених стверджують про перебільшене значення стратегічного менеджменту, а деяки зазначають, враховуючи трансформаційні процеси у вітчизняній економіці, високий рівень невизначеності, визнають недоцільність формування стратегічного менеджменту та ефективність застосування оперативного управління. Також відомі думки про відсутність стратегічного менеджменту взагалі – і як теоретичної дисципліни, і як наряду практичної діяльності.

Однак незалежно від думок та позицій, стратегічний менеджмент активно розвивається і доводить свою практичну значущість.

Характеризуючи сучасний менеджмент українських підприємств, слід зазначити, що деякі елементи управління зазнали значних змін протягом останнього десятиліття, хоча інші ще функціонують у старих форматах та за старими правилами. Також деякі управлінські функції зникли із загальної системи менеджменту через їхню неефективність, застарілі механізми та методи реалізації. Проте нових ефективних механізмів та методів у виробничо-господарській діяльності не вироблено. Водночас роль інших систем та функцій: управління збутом, фінансового забезпечення, контролю – різко зросла. Крім того, з'являються нові, необхідні для стабільної діяльності підприємства елементи: стратегічне планування, система управління економічним ризиком, комп'ютерно-інформаційні системи, система маркетингу тощо.

Сучасний етап розвитку науки стратегічного менеджменту на теренах України характеризується переходом від етапу захоплення до етапу поширення та становлення серед науковців, які займаються

цією проблемою. Застосування ж цих методів на практиці управліннями, які прагнуть працювати на якісно новому “західному” рівні, перебуває лише на стадії становлення та впровадження. Методи стратегічного управління ґрунтуються переважно на інтуїції керівників, їхньому досвіді та авторитеті. Відсоток управлінців, які мають спеціальну підготовку та володіють методами й підходами стратегічного менеджменту, незначний. Це пояснюється економічними, політичними та соціально-психологічними особливостями, які спостерігаються сьогодні в країні.

Автор книги мав на меті вибрати найкраще із досягнень теорії стратегічного менеджменту з урахуванням сучасних підходів та тенденцій у цій сфері. Головним поштовхом до написання книги стала зустріч автора із класиком стратегічного менеджменту професором Гарвардської школи бізнесу Майклом Портером. Ця зустріч відбулася під час річної конференції Американської економічної сільськогосподарської асоціації, на якій Майкл Портер зробив декілька доповідей із проблем стратегічного управління та конкуренції.

Основні акценти доповідей М. Портера було враховано під час написання цього посібника.